

Je plaats op de weg

Doelgroep

Leerlingen van alle graden

Materiaallijst

- Werkblad voor de leerlingen
- Antwoordblad voor de leerkracht
- Artikel voor discussie

Beginsituatie

De leerlingen verplaatsen zich afhankelijk van hun leeftijd te voet, met de (brom)fiets of met een voortbewegingstoestel (bv. skateboard, skates ...).

Lesdoel

- De leerlingen kunnen in verschillende verkeerssituaties de correcte plaats op de openbare weg aanduiden voor de verschillende soorten weggebruikers.
- De leerlingen denken na over de wijze waarop de kwetsbare weggebruikers onderling met elkaar moeten omgaan (o.a. voorrang verlenen).

Les

Vooraf

- Druk de werkbladen met de opdracht voor de leerlingen af.
- Houd ook de antwoordbladen bij de hand. Je kan ze ook voor elke leerling afdrukken als leerstof.

Klasgesprek

Houd een klasgesprek over de manier waarop jongeren naar school komen en vraag of ze hun plaats op de weg kennen. Stel de jongeren enkele vragen:

- Hoe kom jij naar school?
- Wat zijn 'kwetsbare' weggebruikers?
Antwoord: voetgangers, (brom)fietsers, skaters ...
- Wat zijn voortbewegingstoestellen?
Antwoord: art.2.15.2 van de wegcode onderscheidt niet-gemotoriseerde (step, skateboards ...) en gemotoriseerde toestellen (onewheel, elektrische steps, hoverboard...).

Gemotoriseerde toestellen kunnen niet sneller rijden dan 18 km/u. Voortbewegingstoestellen zijn dus geen rijwielen (bv. fietsen).

- Ken je je plaats op de weg?

Kern: ken je plaats op de weg

Verdeel de leerlingen in groepen van 3 à 4, elke groep krijgt een werkblad met opdracht.

De leerlingen vullen enkel de vragen in voor de categorieën van weggebruikers die voor hen relevant zijn. Dat zijn sowieso de voetganger en de fietser. Ze discussiëren over de mogelijkheden in groep, de groep moet telkens tot één antwoord komen.

Verwerking

Overloop de juiste oplossingen met het antwoordblad of deel de antwoordbladen uit zodat de leerlingen in groep kunnen corrigeren.

- Bespreek de juiste plaats van elke weggebruiker.
- Laat de leerlingen per situatie ook nadenken hoe weggebruikers met elkaar moeten omgaan (bv. voorrang verlenen). Benadruk daarbij dat verschillende soorten gebruikers van het fietspad elkaar nooit mogen hinderen of in gevaar brengen.

Uitbreiding van de les

De wegcode bepaalt soms uitzonderingen op regels omtrent de plaats van bestuurders op de openbare weg (art. 9). Wat moet of mag je in deze gevallen doen?

Het fietspad dat je wil gebruiken ligt vol sneeuw of ijsel.

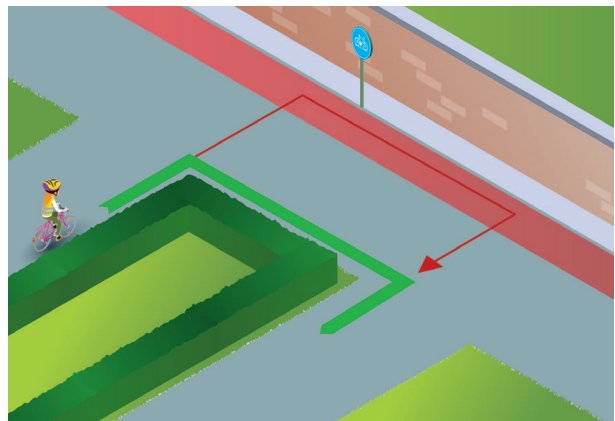
- Antwoord: De wegcode bepaalt dat je enkel een 'berijdbaar' fietspad moet gebruiken. Als het fietspad omwille van modder, glas, diepe putten etc ... onberijdbaar is, mag je andere delen van de openbare weg gebruiken (bv. fietsen op de rijbaan).

Je wil op een fietspad een tragere fietser inhalen, maar je moet daarvoor over de rijbaan fietsen?

- Antwoord: Dit mag je, maar je moet voorrang verlenen aan de bestuurders op de rijbaan.

Teken onderstaande schets op het bord. Een fietser komt uit een zijstraat en wil rechtsaf naar de eerstvolgende zijstraat. Aan de overkant ligt een fietspad. Hoe pak je dit aan?

- Antwoord: De korte afstand is een 'bijzondere omstandigheid' waardoor je niet langer verplicht bent om tweemaal over te steken en het fietspad te volgen. Je mag dus de rijbaan volgen op voorwaarde dat de bestemming rechts in de rijrichting ligt.

Discussie:

“Als het veiliger is, mag je de wegcode overtreden.”

Soms overtreden we de wegcode omwille van ons eigen voordeel (gemak, tijdswinst etc...). Vaak is het argument “omwille van de eigen veiligheid”. Laat het artikel in bijlage 1 lezen en verduidelijk de verkeerssituatie aan de hand van de afbeelding hieronder. Wat vinden de leerlingen ervan?

Benadruk dat het bewust overtreden van de wegcode nooit een goed idee is. Het is beter om gevaarlijke situaties te melden aan de wegbeheerder (stad, gemeente, gewest). Zij kunnen misschien voor een oplossing zorgen voor iedereen.

Bijlage 1

Verkeersexperts roepen fietsers op boetes te betwisten: "Als het veiliger is, mag je de wet overtreden"

De wet overtreden om als fietser veiliger door het verkeer te rijden? Voor de verkeersdeskundigen Johan De Mol en Dirk Lauwers is dat geen probleem. Naar aanleiding van een boete die de zoon van Johan De Mol kreeg, omdat hij uit veiligheidsoverwegingen tegen de richting reed, doen ze een oproep aan de fietsers. "Vecht zulke boetes aan bij de rechtbank."

Het is een herkenbare keuze voor fietsers. Een overtreding begaan om een veilige route te nemen, of toch maar netjes de borden volgen, maar wel in een onveilige situatie komen? Volgens verkeersdeskundige Johan De Mol (UGent) zijn er in Vlaanderen "honderden" punten waar het veiliger is om van het wettelijke parcours af te wijken.

Verkeersexperts roepen fietsers op boetes te betwisten: "Als het veiliger is, mag je de wet overtreden"

Een van die punten ligt op het kruispunt van twee gewestwegen tussen Dendermonde en Lebbeke, in Oost-Vlaanderen. "Mijn zoon rijdt daar met de fiets altijd dertig meter tegen de richting om zo vier gevaarlijke kruispunten te vermijden", zegt De Mol (zie kaartje). "Een keuze die ik steun, want daar zijn al zware ongevallen gebeurd. Maar de politie dacht er anders over en gaf hem een boete omdat hij het fietspad niet volgde."

Vader en zoon De Mol namen dat niet, en betwistten die 55 euro voor de politierechter. "De rechter heeft de boete uiteindelijk kwijtgescholden, officieel omdat er onvoldoende bewijzen waren, maar het is duidelijk dat hij gevoelig was voor het argument van de veiligheid", aldus De Mol.

"Het is ook een onrechtvaardige situatie", vindt hij. "Eigenlijk zou de wegbeheerder, in dit geval het gewest, de boete moeten betalen, niet de fietser. Het is de plicht van de wegbeheerder om ervoor te zorgen dat fietsers zich veilig kunnen verplaatsen. De fietser moet er toch niet voor opdraaien als de wegbeheerder dat nalaat?"

"Blaming the victim"

De Mol krijgt steun van zijn collega Dirk Lauwers (Universiteit Gent en Antwerpen). Die ziet hetzelfde probleem in zijn woonplaats Antwerpen. "Zo heeft de politie onlangs aan de Singel massaal boetes gegeven aan de fietsers omdat ze tegen de richting reden, terwijl dat daar wel de veiligste optie is", zegt hij. Ook hij wijst met de vinger naar de gemeenten en het gewest, die de wegen beheren. "Het is een typisch voorbeeld van blaming the victim. De fietsers zijn slachtoffer van deze onveilige situaties, maar worden er wel voor gestraft. De overheid zou beter de situatie aanpassen, in plaats van boetes uit te schrijven."

Lauwers raadt de fietsers aan om in zo'n situatie een voorbeeld te nemen aan zijn collega Johan De Mol. "Je hoeft die boete niet zomaar te betalen. Vecht die aan bij de rechtbank. Misschien heeft de politierechter wel oren naar je keuze voor de veiligste optie."

Bijlage 2: opdracht leerlingen

Duid op elke foto de juiste plaats aan op de openbare weg die de verschillende weggebruikers **moeten** of **mogen** gebruiken.

Gebruik deze codes:

voetganger = **V**, **fietser** = **F**, **bromfietser klasse A** (niet sneller dan 25km/h) = **A**, **bromfietser klasse B** (niet sneller dan 45 km/h)= **B**, **verplaatsingstoestel** (bv. skateboard) = **S**

Bijlage 2: antwoorden leerkracht

Foto met juiste codes	Voetganger	Fietser	Bromfiets klasse A	Bromfiets klasse B	Skateboard
1 	<p>Fietspad omdat er geen trottoir is.</p> <p>De voetganger moet voorrang verlenen aan (brom) fietser.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting.</p>	<p>Keuze tussen fietspad of rijbaan omdat de snelheid beperkt is tot 50 km/u.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting.</p> <p>De skater moet voorrang verlenen aan (brom)fietser.</p>
2 	<p>De voetganger moet dit deel van openbare weg volgen.</p>	<p>De fietser moet dit deel van openbare weg volgen.</p> <p>De fietser mag de voetganger niet in gevaar brengen.</p>	<p>Rechts op de rijbaan.</p>	<p>Rechts op de rijbaan.</p>	<p>De skater moet dit deel van de openbare weg volgen.</p>
3 	<p>Fietspad rechts in rijrichting omdat er geen trottoir is.</p> <p>De voetganger moet voorrang verlenen aan (brom) fietser.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting omdat de snelheid maximaal 70 km/u bedraagt.</p>	<p>Fietspad rechts in rijrichting.</p> <p>De skater moet voorrang verlenen aan (brom)fietser.</p>

Foto met juiste codes	Voetganger	Fietser	Bromfiets klasse A	Bromfiets klasse B	Skateboard
<p>4</p> 	Trottoir (rechts van de afscheidng).	Fietspad (links van de afscheidng).	Fietspad (links van de afscheidng).	Rechts op de rijbaan.	Indien stapvoets: Trottoir. Sneller dan stapvoets: fietspad.
<p>5</p> 	Fietspad omdat er geen trottoir is. De voetganger moet voorrang verlenen aan (brom)fietser.	Fietspad.	Heeft hier toelating op het fietspad.	Rechts op de rijbaan.	Fietspad omdat er geen trottoir is. De skater moet voorrang verlenen aan (brom)fietser.
<p>6</p> 	Trottoir.	Trottoir of rijbaan omdat er geen fietspad is en het buiten de bebouwde kom is. De fietser moet voorrang geven aan de voetgangers op het trottoir.	rijbaan	rijbaan	Indien stapvoets: Trottoir. Sneller dan stapvoets: Trottoir of rijbaan.
<p>7</p> 	Links op de rijbaan.	Rechts op de rijbaan.	Rechts op de rijbaan.	Rechts op de rijbaan.	Stapvoets: Links op de rijbaan Sneller dan stapvoets: rechts op de rijbaan.